

*Святненко М. О.,**аспірант юридичного факультету**Національного університету біоресурсів і природокористування України*

## АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

**Анотація.** У статті надається загальна характеристика ключових принципів організації та діяльності індустріальних парків відповідно до чинного законодавства України. Автором пропонується під адміністративно-правовими засадами організації і функціонування індустріальних парків розуміти системну сукупність основних способів, методів і принципів регулювання порядку створення та діяльності індустріальних парків, що закріплюються на рівні Закону України «Про індустріальні парки» та в низці інших законодавчих актів і спрямовані на підтримання особливого адміністративно-правового режиму здійснення господарської діяльності на території індустріальних парків, досягнення завдань і цілей розвитку вітчизняної економіки, підвищення її інноваційного рівня та державного стимулювання інвестицій у відповідні галузі. При цьому, окрім прямо визначених у Законі основних засад організації та функціонування індустріальних парків (вільного доступу до інформації про можливість використання земель для створення індустріальних парків; конкурентності у виборі керуючої компанії на землях державної та комунальної власності; гарантування прав на земельні ділянки у межах індустріального парку; державного стимулювання створення індустріальних парків; державного стимулювання залучення інвестицій в індустріальні парки), аналіз положень останнього також дав змогу в межах дослідження виокремити низку додаткових принципів: 1) закріплення за кожним індустріальним парком його функціонального призначення та встановлення мінімального строку, на який створюється індустріальний парк (не менше 30 років); 2) договірна основа створення індустріального парку із закріпленням особливого порядку та вимог до укладення відповідних договорів про створення індустріального парку та про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку, особливий розподіл обов'язків та прав між ініціатором створення, керуючою компанією та учасниками індустріального парку, що визначаються на нормативному та договірному рівнях; 3) спрямування як завдань функціонування індустріальних парків на залучення інвестицій, економічний розвиток, упровадження новітніх технологій, створення нових робочих місць і захист навколишнього природного середовища тощо; 4) принцип територіальності (індустріальний парк створюється та існує в межах конкретної вибраної відповідно до положень цього Закону території) з установленням конкретних вимог стосовно площі (сукупної площі) залучених для здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку земельних ділянок; 5) обмеження видів господарської діяльності, що може здійснюватися на території індустріального парку.

**Ключові слова:** індустріальні парки, адміністративно-правові засади, правові принципи організації та функці-

онування індустріальних парків, державне стимулювання, інвестиції, керуюча компанія індустріального парку.

**Постановка проблеми.** Дослідження особливостей адміністративно-правового регулювання певних суспільних відносин, подібно до інших галузей публічного та приватного права, потребує звернення до основоположних принципів, на яких таке регулювання базується, встановлення їхніх характерних рис і статичного та динамічного зв'язку, конкретних проявів реалізації відповідних принципів на практиці. У світлі цього у науці адміністративного права широкого поширення отримало поняття адміністративно-правових засад, що використовується дослідниками як вихідна та фундаментальна категорія під час установлення змісту і ключових ознак регламентації нормами адміністративного права різних інститутів, віднесених до предмету регулювання цієї галузі. Установлення загального змісту поняття адміністративно-правових засад дасть змогу далі визначити специфіку розуміння останніх крізь призму організації і функціонування індустріальних парків, охарактеризувати їхні види та взаємозв'язок між ними.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Деякі аспекти функціонування індустріальних парків були предметом наукового дослідження у працях таких авторів, як О.М. Бойко, В.В. Галасюк, О.В. Долженков, О.О. Єгорова, О. Івашко, Я.Я. Калат, В.С. Колтун, С.І. Лекарь, К.Л. Маркевич, О.В. Марчишинець, Л.П. Марчук, А.П. Павлюк, В.Г. Панченко, В.В. Поєдинок, В.П. Приходько, О. Терсіна, О. Федорчак, Ю.В. Чириченко, Н.В. Шамрай, В. Юзба та ін. При цьому досі не здійснювалися наукові дослідження, у яких би розкривалися ключові питання адміністративно-правових засад діяльності індустріальних парків за сучасним законодавством України.

**Метою статті** є проведення комплексного наукового дослідження адміністративно-правових засад організації та функціонування індустріальних парків.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Звертаючись до адміністративно-правових засад організації і функціонування індустріальних парків, відзначимо, що базові з них, перш за все, визначаються на нормативному рівні у вигляді ключових принципів, сформульованих у ч. 1 ст. 4 Закону України «Про індустріальні парки» [1], згідно з якою створення і функціонування індустріальних парків на території України здійснюються на таких засадах: 1) вільного доступу до інформації про можливість використання земель для створення індустріальних парків; 2) конкурентності у виборі керуючої компанії на землях державної та комунальної власності; 3) гарантування прав на земельні ділянки у межах індустріального парку; 4) державного стимулювання створення індустріальних парків; 5) дер-

жавного стимулювання залучення інвестицій в індустріальні парки.

Розкриваючи зміст наведених засад організації і функціонування індустріальних парків у нашій державі, відзначимо таке. Попри певну декларативність першої засади, що виражається у вільному доступі до інформації про можливість використання земельних ділянок для створення індустріальних парків, цей принцип є важливою гарантією доступності всього передбаченого Законом України «Про індустріальні парки» механізму ініціювання організації індустріального парку як особливого різновиду спеціальної економічної зони у межах визначеної території. Реалізація цього положення безпосередньо ґрунтується на чинному законодавстві України про інформацію та про доступ до публічної інформації. До прикладу, приписами Закону України «Про доступ до публічної інформації» [2] закріплюються гарантії та принципи забезпечення права на доступ до публічної інформації, серед яких – прозорість та відкритість діяльності суб'єктів владних повноважень, вільне отримання, поширення та будь-яке інше використання інформації, що була надана або оприлюднена відповідно до цього Закону, крім обмежень, установлених законом, тощо. Принцип свободи поширення інформації під час створення індустріального парку відображається й у обов'язку ініціатора створення публічно оголосити про відкритий конкурс із вибору керуючої компанії з повідомленням про це у засобах масової інформації (п. 4 ч. 2 ст. 19 Закону) та встановленням Законом України «Про індустріальні парки» вимог до такого оголошення (ч. 3 ст. 19 Закону). Таким чином, забезпечується реалізація й наступної засади – конкурентності у виборі керуючої компанії, дотримання якої особливо важливо під час створення та організації діяльності індустріальних парків на земельних ділянках державної та комунальної форм власності. Окрім цього, згідно з ч. 3 ст. 14 аналізованого Закону, інформація про створені індустріальні парки є публічною, доступ до неї забезпечує уповноважений державний орган шляхом її розміщення на своєму офіційному вебсайті.

Говорячи про державне стимулювання створення індустріальних парків та залучення в них інвестицій, варто відзначити інтенсифікацію законодавчих процесів, спрямованих на реалізацію цих засад державної політики у сфері створення та функціонування індустріальних парків. Так, 7 вересня 2021 р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про внесення змін до Закону України «Про індустріальні парки» та деяких інших законодавчих актів України щодо залучення інвестицій у промисловий сектор економіки шляхом стимулювання створення індустріальних парків» [3], яким не лише вдосконалено положення згаданого Закону в частині поняття індустріального (промислового) парку, завдань, на виконання яких спрямоване функціонування індустріальних парків, урегульовано питання державного управління у сфері створення та функціонування індустріальних парків на території України та передбачено обмеження щодо створення індустріальних парків, пов'язані з тим, що, серед іншого, ініціатор створення, керуюча компанія не можуть бути створені/засновані фізичними особами – громадянами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичними чи пов'язаними з ними особами, зареєстрованими у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, а й закріплено низку компенсацій

та інших конкретних заходів державного стимулювання стосовно суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність у межах території індустріальних парків.

Серед таких заходів було встановлено, що уповноважений державний орган у рамках наданих йому повноважень та в цілях створення і підтримання ефективного функціонування індустріальних парків: 1) звертається до органів державної влади, підприємств, установ та організацій щодо вирішення питань, пов'язаних зі створенням та функціонуванням індустріальних парків; 2) забезпечує сприятливі умови для створення та функціонування індустріальних парків; 3) забезпечує інформаційну та консультативну підтримку ініціаторів створення і керуючих компаній та в інший спосіб сприяє залученню учасників; 4) забезпечує доступ до публічної інформації, пов'язаної з діяльністю індустріальних парків, та забезпечує інформаційну підтримку потенційних учасників із питань, що належать до його компетенції; 5) забезпечує надання керуючим компаніям, ініціаторам створення – суб'єктам господарювання індустріальних парків за рахунок коштів, передбачених державним бюджетом, повної або часткової компенсації відсоткової ставки за кредитами (позиками), коштів на безповоротній основі для облаштування індустріальних парків, забезпечує надання компенсації витрат на підключення та приєднання до інженерних мереж у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 6) забезпечує надання учасникам індустріальних парків за рахунок коштів, передбачених державним бюджетом, повної або часткової компенсації відсоткової ставки за кредитами (позиками), коштів на безповоротній основі для здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 7) за рахунок коштів, передбачених законом про Державний бюджет України, забезпечує фінансування будівництва, реконструкції, ремонту інженерно-транспортної інфраструктури для створення та функціонування індустріальних парків, а також облаштування індустріальних парків у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Окрім цього, відповідно до нової редакції ч. 3 ст. 34 Закону України «Про індустріальні парки», передбачається, що з метою створення та функціонування індустріальних парків керуючим компаніям, ініціаторам створення – суб'єктам господарювання та учасникам індустріальних парків за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом: 1) надається повна або часткова компенсація відсоткової ставки за кредитами (позиками) на облаштування та/або здійснення господарської діяльності у межах індустріальних парків у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 2) надаються кошти на безповоротній основі для облаштування індустріальних парків та/або забезпечення будівництва об'єктів суміжної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо), необхідних для створення та функціонування індустріальних парків у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 3) здійснюється компенсація витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 4) надається податкове та митне стимулювання відповідно до законодавства.

В аналітичних джерелах із приводу наведених змін та доповнень до Закону України «Про індустріальні парки» від-

значається, що таким чином для учасників індустріальних парків передбачається компенсація вартості підключення до електричних мереж та інших комунікацій у розмірі 50%, а також окремо передбачається компенсація з державного бюджету частки капітальних інвестицій у розмірі від 15% до 70% упродовж перших трьох років залежно від обсягів експорту [4]. При цьому дані заходи є лише першим кроком у новітній державній політиці, спрямованій на створення нових індустріальних парків та сприяння функціонуванню вже існуючих. За заявою міністра розвитку громад та територій Олексія Чернишова під час панельної дискусії на форумі Україна 30 «Трудові ресурси», протягом найближчих трьох років Кабінет Міністрів України планує побудувати інфраструктуру для мережі з двадцяти п'яти індустріальних парків за державні кошти, що забезпечить створення сотень нових робочих місць та залучення іноземних інвестицій. Окрім цього, у нормативній площині також зареєстровані та прийняті постановами Верховної Ради України за основу законопроекти про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво від 22.06.2021 № 5688 [5] та про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво від 22.06.2021 № 5689 [6]. Ними передбачається встановлення податкових та митних пільг для суб'єктів господарювання – учасників індустріальних парків.

У науковій літературі з приводу засад державної підтримки створення і функціонування індустріальних парків наголошується на тому, що останні є основною формою спеціальних економічних зон (СЕЗ) та в рамках загального процесу деіндустріалізації повинні отримувати від держави податкові стимули за підтримки функціонування індустріальних парків, серед яких вивчення зарубіжного досвіду дає змогу виокремити: звільнення від сплати корпоративних податків, звільнення від сплати ПДВ із продажу програмного забезпечення, звільнення заробітної плати працівників від оподаткування, покриття виплат на соціальне страхування на 50% із державного бюджету, звільнення учасників технологічних (промислових, індустріальних парків) від мита на імпортовану продукцію та інших зборів у рамках дослідницьких і проєктних програм [7, с. 39, 41]. У нормах Митного кодексу України (далі – МК України) [8] вже наявна низка пільгових заходів, пов'язаних з організацією діяльності індустріальних парків. Відповідно до ч. 6 ст. 287 МК України, під час увезення на митну територію України від оподаткування митом звільнюються: устаткування, обладнання та комплектуючі до них, матеріали, що не виробляються в Україні, які не є підкацизними товарами та ввозяться ініціаторами створення – суб'єктами господарювання, керуючими компаніями індустріальних парків для облаштування індустріальних парків; устаткування, обладнання та комплектуючі до них, що не виробляються в Україні та не є підкацизними товарами, які ввозяться учасниками індустріальних парків для здійснення господарської діяльності у межах індустріальних парків. Переліки такого устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів із визначенням їхніх кодів згідно з УКТ ЗЕД, порядок та обсяги ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України. У зв'язку із цим встановлюється, що вивільнені кошти використовуються відповідними суб'єктами для: 1) облаштування індустріальних

парків, у тому числі з використанням новітніх, енергозберігаючих технологій; 2) запровадження новітніх технологій, пов'язаних із господарською діяльністю у межах індустріальних парків; 3) збільшення випуску продукції та зменшення витрат за видами господарської діяльності, передбаченими цим Законом, у межах індустріальних парків; 4) здійснення науково-дослідної діяльності у межах індустріальних парків; 5) повернення кредитів та оплати інших запозичень, використаних на облаштування індустріальних парків та здійснення у їхніх межах господарської діяльності, а також для сплати відсотків за такими кредитами та запозиченнями. Утім, досі таких пільг недостатньо, оскільки відсутня єдина державна політика у сферах оподаткування та митної політики у взаємозв'язку зі створенням та функціонуванням індустріальних парків, а наявні механізми реалізуються недосконало та часто сприяють неефективному використанню ресурсів під час здійснення господарської діяльності у межах території індустріальних парків. Окрім пільгових та дотаційних заходів державного стимулювання можливо приділяти увагу й використанню суто організаційно-управлінських способів: сприяння під час споживання комунальних послуг, водовідведення, підготовки земельних ділянок до промислової діяльності, підключення телекомунікацій, створення і підтримання в належному стані транспортної та внутрішньої інфраструктури індустріальних парків, підготовки та перепідготовки кваліфікованої робочої сили, медичного та соціального забезпечення працівників тощо.

Наведене підкреслює той факт, що закріплена у Законі України «Про індустріальні парки» засада державного стимулювання організації та функціонування індустріальних парків не повинна та не може носити виключно декларативний характер, а потребує вжиття конкретних заходів на рівні прийняття нормативно-правових актів і вчинення організаційно-управлінських дій уповноваженими державними органами. Поруч із цим можливим є встановлення й вимог до учасників індустріальних парків у частині обсягу та спрямування отриманих інвестицій, досягнення конкретних економічних результатів, вимоги щодо створення певної кількості нових робочих місць та ін. У світлі державного стимулювання діяльності індустріальних парків в Україні слід погодитися з висновками О.В. Долженкова, який вважає, що запровадження спеціального режиму оподаткування для платників податків в індустріальних парках сприятиме активізації економічної й інвестиційної діяльності на території України, розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення іноземних та вітчизняних інвестицій у реальний сектор економіки; підвищить конкурентоспроможність економіки на міжнародній арені [9, с. 64]. Тобто стимулювання та залучення інвестицій в індустріальні парки не є замкненим економічним процесом, а має загальноекономічне значення.

При цьому у подальших положеннях цієї ж ст. 4 Закону України «Про індустріальні парки» згадується про функціональне призначення індустріального парку яке визначається концепцією відповідного індустріального парку (зміст якої детально регламентується ст. 17 згаданого Закону). Додатково встановлюється, що особливості правового регулювання залежно від функціонального призначення індустріального парку та відповідні зобов'язання ініціатора створення та керуючої компанії індустріального парку визначаються договором про створення та функціонування індустріального парку.

Згідно з ч. 4 ст. 4 Закону України «Про індустріальні парки», функціонування індустріальних парків спрямоване на: 1) залучення інвестицій та розвиток економіки України; 2) вирівнювання економічного розвитку регіонів та підвищення якості життя населення України; 3) запровадження інноваційних та енергозберігаючих технологій; 4) створення нових робочих місць; 5) сталий розвиток та захист навколишнього природного середовища.

Тобто можливо говорити про те, що крім основних засад організації і функціонування індустріальних парків, визначених у ч. 1 ст. 4 відповідного Закону, до них належать установлення для кожного окремого індустріального парку його функціонального призначення та виокремлення додаткових завдань функціонування індустріальних парків, пов'язаних із залученням інвестицій, економічним розвитком, запровадженням новітніх технологій, створенням нових робочих місць і захистом навколишнього природного середовища, серед іншого.

У науково-аналітичних джерелах до засад організації та функціонування індустріальних парків в Україні на основі нормативно-правової бази регулювання правового статусу та режиму здійснення в їх межах господарської діяльності пропонується відносити: функціонування впродовж індивідуально визначеного періоду, але не менше 30 років на основі затвердженої концепції; вимоги до земельної ділянки, яка, згідно з чинною редакцією Закону України «Про індустріальні парки», повинна мати площу (сукупну площу суміжних земельних ділянок) не менше 10 га та не більше 1 тис га; вимоги до ініціаторів створення індустріальних парків на землях державної і комунальної власності та на землях приватної власності; спрощення процедур доступу та гарантування прав на земельні ділянки на території індустріальних парків; джерела фінансування облаштування індустріальних парків, якими можуть бути кошти державного та місцевих бюджетів, кошти приватних інвесторів, у тому числі залучені за моделлю державно-приватного партнерства, залучені кошти, включаючи кредити банків та інших фінансово-кредитних установ, кошти з інших джерел, не заборонених законодавством; установлення для керуючої компанії індустріального парку зобов'язання самостійно або за дорученням учасників одержувати дозволи та погодження в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, у тому числі для здійснення будівництва об'єктів виробничого призначення та представляти інтереси учасників у відносинах із дозвільними органами, службами, підприємствами, установами та організаціями; умови здійснення господарської діяльності суб'єктом господарювання в межах індустріального парку визначаються договором, який від укладає з керуючою компанією [10, с. 9–10].

Поруч із визначеними основними засадами створення і функціонування індустріальних парків, звернення до положень Закону України «Про індустріальні парки» дає змогу виокремити й низку інших засад. На нашу думку, до них можливо віднести також такі ознаки, як, по-перше, територіальність – індустріальний парк створюється та існує у межах конкретної вибраної відповідно до положень цього Закону території. На користь важливості цієї засади свідчать низка положень згаданого Закону. Так, відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону вибір території для індустріального парку – це комплекс організаційно-правових, планувальних та інших дій ініціаторів створення індустріальних парків щодо пошуку, викупу,

відведення і встановлення в натурі (на місцевості) вільних від забудови або забудованих земельних ділянок, призначених для створення індустріального парку. Принцип територіальності закріплений і у самому визначенні індустріального парку, що надається у п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про індустріальні парки», сутність якого полягає у тому, що це «визначена ініціатором створення індустріального парку відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері...».

Засада територіальності прослідковується наскрізно й у інших положеннях аналізованого Закону, зокрема під час регулювання питань вибору, використання та облаштування індустріальних парків (Розділ III); встановлення однією з істотних умов договору про створення та функціонування індустріального парку кадастрових номерів, місця розташування та розмірів земельних ділянок, на яких створено індустріальний парк; визначення, що господарська діяльність, урегульована нормами цього Закону, здійснюється виключно на території (в межах) індустріального парку (п. п. 8–9 ч. 1 ст. 1, ст. 11<sup>1</sup> тощо). Окрім цього, питання вибору території для індустріального парку окремо врегульовується у ст. 10 Закону, згідно з якою вибір території для індустріального парку на землях державної чи комунальної власності здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування з урахуванням вимог цього Закону; а вибір території для створення індустріальних парків на землях державної чи комунальної власності здійснюється за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів, а також за рахунок залучених інвестицій, коштів приватних інвесторів та з інших джерел, не заборонених законодавством.

По-друге, до засад створення і функціонування індустріальних парків варто віднести обмеження видів господарської діяльності, що може здійснюватися на території індустріального парку. Цей принцип має позитивний та негативний прояви. Відповідно до першого з них, окреслюється загальне коло видів господарської діяльності, для провадження яких може створюватися індустріальний парк. До них належать: господарська діяльність у сфері переробної промисловості, переробки промислових та/або побутових відходів (окрім захоронення відходів), а також науково-технічну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій (п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про індустріальні парки»). Наступним абзацем цієї ж норми Закону закріплюється й негативний прояв згаданого обмеження: на території індустріальних парків не може здійснюватися діяльність із виробництва підкацизних товарів (окрім виробництва автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів) та господарська діяльність, що підпадає під ліцензування згідно з п. п. 18, 18<sup>1</sup>, 20–22, 32 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [11]. Йдеться про випуск та проведення лотерей, діяльність на ринку азартних ігор, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» [12], посередництво у працевлаштуванні за кордоном, промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України, культи-

ування рослин, включених до табл. I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України [13], розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, захоронення побутових відходів.

По-третє, поруч із засадою щодо конкурентності вибору керуючої компанії на землях державної та комунальної власності положеннями Закону України «Про індустріальні парки» встановлюється особливий договірний порядок створення індустріальних парків, що також може розглядатись як додатковий принцип їх організації і функціонування. Так, відповідно до ч. 1 ст. 21 Закону, договір про створення та функціонування індустріального парку укладається між ініціатором створення та вибраною згідно із цим Законом юридичною особою, яка після підписання цього договору набуває статусу керуючої компанії. Окрім ініціатора створення та керуючої компанії індустріального парку, Закон передбачає здійснення на його території господарської діяльності також учасниками індустріального парку. Згідно з ч. 1 ст. 29 Закону, суб'єкт господарювання набуває статусу учасника за умови виконання таких двох критеріїв: 1) укладення з керуючою компанією договору про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку; 2) набуття права на земельну ділянку на підставах та в порядку, встановлених земельним законодавством України, та/або на інший об'єкт (частину об'єкта) нерухомого майна у межах індустріального парку.

Тобто вибудовується триланкова система суб'єктів, що можуть здійснювати господарську діяльність у межах індустріального парку, що провадиться відповідно до законодавчих засад та договірних положень (договору про створення та функціонування індустріального парку, договору про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку) і концепції індустріального парку, затвердженої ініціатором створення.

Ініціаторами створення індустріальних парків, відповідно до приписів ст. 13 Закону України «Про індустріальні парки», можуть бути: 1) орган державної влади (на земельних ділянках державної власності); 2) орган місцевого самоврядування (на земельних ділянках комунальної власності), який згідно з Конституцією України здійснює право власника на землю від імені Українського народу і відповідно до закону наділений повноваженнями розпорядження землею; 3) юридичні та фізичні особи – орендарі земельних ділянок державної, комунальної та приватної власності, які можуть бути використані та пропонуються ними для створення індустріального парку; 4) юридичні та фізичні особи – власники земельних ділянок приватної власності, які можуть бути використані та пропонуються ними для створення індустріального парку.

Таким чином, Законом передбачається широка диверсифікація стосовно форм власності та організаційно-правових форм юридичних осіб публічного та приватного права, що можуть виступати ініціаторами створення індустріальних парків. Отже, можливість ініціювання створення такого парку не ставиться у залежність від цих факторів та не надається виключно органам державної влади та місцевого самоврядування. Натомість приймаються до уваги інші критерії: відповідність вимо-

гам до земельної ділянки, наявність концепції індустріального парку та включення до її змісту усіх необхідних елементів, здійснення суб'єктами господарювання в межах території індустріального парку лише тієї господарської діяльності, що дозволяється Законом, тощо.

**Висновки.** Отже, під адміністративно-правовими засадами організації та функціонування індустріальних парків пропонуємо розуміти системну сукупність основних способів, методів і принципів регулювання порядку створення та діяльності індустріальних парків, що закріплюються на рівні Закону України «Про індустріальні парки» та в низці інших законодавчих актів і спрямовані на підтримання особливого адміністративно-правового режиму здійснення господарської діяльності на території індустріальних парків, досягнення завдань і цілей розвитку вітчизняної економіки, підвищення її інноваційного рівня та державного стимулювання інвестицій у відповідні галузі. При цьому, окрім прямо визначених у Законі основних засад організації та функціонування індустріальних парків (вільного доступу до інформації про можливість використання земель для створення індустріальних парків; конкурентності у виборі керуючої компанії на землях державної та комунальної власності; гарантування прав на земельні ділянки у межах індустріального парку; державного стимулювання створення індустріальних парків; державного стимулювання залучення інвестицій в індустріальні парки), аналіз положень останнього також дає змогу віднести до додаткових, але не менш важливих та фундаментальних принципів у цій сфері такі:

1) закріплення за кожним індустріальним парком його функціонального призначення та встановлення мінімального строку, на який створюється індустріальний парк (не менше 30 років);

2) договірна основа створення індустріального парку із закріпленням особливого порядку та вимог до укладення відповідних договорів про створення індустріального парку та про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку, особливий розподіл обов'язків та прав між ініціатором створення, керуючою компанією та учасниками індустріального парку, що визначаються на нормативному та договірному рівнях;

3) спрямування як завдань функціонування індустріальних парків на залучення інвестицій, економічний розвиток, запровадження новітніх технологій, створення нових робочих місць і захист навколишнього природного середовища тощо;

4) принцип територіальності (індустріальний парк створюється та існує у межах конкретної вибраної відповідно до положень цього Закону території) з установленням конкретних вимог стосовно площі (сукупної площі) залучених для здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку земельних ділянок;

5) обмеження видів господарської діяльності, що може здійснюватися на території індустріального парку як у контексті встановлення пріоритетних галузей економіки (переробна промисловість, переробка промислових та/або побутових відходів (окрім захоронення відходів), а також науково-технічна діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій), так і за допомогою виключного переліку видів господарської діяльності, провадження яких прямо заборонено, зокрема діяльність із виробництва підкацизних товарів, за деякими винятками, випуск та проведення лотерей, діяльність на ринку

азартних ігор, посередництво у працевлаштуванні за кордоном, промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України, культивування рослин, включених до табл. І Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, та деякі інші.

*Література:*

1. Про індустріальні парки : Закон України від 21.06.2012 № 5018-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 22. Ст. 212.
2. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
3. Про внесення змін до Закону України «Про індустріальні парки» та деяких інших законодавчих актів України щодо залучення інвестицій у промисловий сектор економіки шляхом стимулювання створення індустріальних парків : Закон України від 07.09.2021 № 1710-IX. *Офіційний вісник України*. 2021. № 80. Ст. 5036.
4. Левчук К. Зеленський підписав закон про пільги для індустріальних парків. URL: <https://gmk.center/ua/news/zelenskij-pidpisav-zakon-pro-pilgi-dlya-industrialnih-parkiv/>.
5. Проект закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво від 22.06.2021 № 5688. *Верховна Рада України. Законотворчість*. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=72318](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72318).
6. Проект закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво від 22.06.2021 № 5689. *Верховна Рада України. Законотворчість*. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=72319](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72319).
7. Юзба В., Самовалов О. Індустріальні парки: інструмент стимулювання економічного розвитку держави. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 6. С. 37–48.
8. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №№ 44–48. Ст. 552.
9. Долженков О.В. Індустріальні парки як механізм стимулювання інвестиційно-промислової діяльності в Україні. *Lex Portus*. 2017. № 6(8). С. 57–64.
10. Індустріальні парки в Україні: удосконалення політики стимулювання у контексті світового досвіду / А.П. Павлюк, О.О. Єгорова, К.Л. Маркевич та ін. Київ : НІСД, 2014. 64 с.
11. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.
12. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор : Закон України від 14.07.2020 № 768-IX. *Офіційний вісник України*. 2020. № 66. Ст. 2129.
13. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770. *Офіційний вісник України*. 2000. № 19. Ст. 789.

**Sviatnenko M. Administrative and legal principles of organization and functioning of industrial parks: general characteristics**

**Summary.** The article provides a general description of the key principles of organization and operation of industrial parks in accordance with current legislation of Ukraine. The author proposes the understanding of the administrative and legal principles of organization and functioning of industrial parks as a systematic set of basic methods and principles of regulating the creation and operation of industrial parks, enshrined in the Law of Ukraine «On Industrial Parks» and a number of other legislative acts, maintaining a special administrative and legal regime of economic activity in industrial parks, achieving the goals and objectives of the domestic economy, increasing its innovation level and government incentives for investment in relevant industries. In addition to the basic principles of organization and functioning of industrial parks directly defined in the Law (free access to information on the possibility of land usage to create industrial parks; competition in choosing a management company on state and communal lands; guaranteeing land rights within the industrial park; state incentives for the creation of industrial parks; state incentives to attract investment in industrial parks), analysis of the provisions of the latter Law also allowed to identify a number of additional principles.

These include: 1) fixing to each industrial park its functional purpose and establishing the minimum period for which the industrial park is created (not less than 30 years); 2) contractual basis for the establishment of an industrial park with special procedures and requirements for concluding relevant agreements on the establishment of an industrial park and economic activities within the industrial park, special division of responsibilities and rights between the initiator, management company and participants of the industrial park, determined at the regulatory and contractual levels; 3) focusing, as tasks of the functioning of industrial parks, on attracting investment, economic development, introduction of new technologies, creation of new jobs and protection of the environment, etc.; 4) the principle of territoriality (industrial park is created and exists within a specific territory selected in accordance with the provisions of the law) with the establishment of specific requirements for the area (total area) involved in economic activities within the industrial park land; 5) restriction of economic activities that may be carried out in the industrial park.

**Key words:** industrial parks, administrative and legal principles, legal principles of organization and functioning of industrial parks, government incentives, investments, industrial park management company.